

Genomgång av avtal som en del av framtids- och anpassningsarbetet

Välfärdsområdesstyrelse 13.03.2023 § 65
350/00.01.02/2023

Beredare Jakobsson-Pada Linda
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 040 649 2883, fornamn.efternamn@ovph.fi

Styrelsen för Österbottens välfärdsområde har vid sitt sammanträde 16.1.2023 § 7 godkänt planen för framtids- och anpassningsprogrammet. I den första delen av programmet ges en bakgrund och en ekonomisk lägesbild. Som en del av detta går avtal och köptjänster igenom och utvärderas per verksamhetsområde för stödtjänster från våra In House-bolag och produktionsrelaterade tjänster.

För att avgränsa genomgången har den verksamhetsområdesvisa genomgången av avtal fokuserat på större avtal, vars årskostnad (situationen år 2022) överskridit 100 000 euro. Från listningen har uteslutits kostnader mellan kommuner och välfärdsområdet, eftersom dessa kostnader överflyttats till välfärdsområdet 1.1.2023. I genomgången ingår inte heller hyresavtalen mellan kommuner och välfärdsområdet.

Nedan följer en kort sammanställning per verksamhetsområde. Det nationella Klient- och patientsäkerhetcentret ingår inte i sammanställningen.

Verksamhetsområdet Kund- och resurscenter

Vid genomgången påträffades 31 avtal, vars värde överskred 100 000 euro. Sju av de 31 avtalen har löpt ut, men verksamheten har inbakats i nyare avtal med ovanstående serviceproducenter. De dyraste avtalen är förknippade med köp av läkartjänster för psykiatri, köp av läkarresurser för den allmänmedicinska jouren vid VCS och Malmska och en läkarresurs för boendeservicen med heldygnsvård för äldre personer, vilken hänför sig till tillhandahållande av en ansvarsläkartjänst och distansläkartjänst.

De köptjänster som anknyter till den allmänmedicinska jourverksamheten konkurrerades ut år 2022, men inget totalanbud erhöles. Tjänster köps av olika tjänsteproducenter, i huvudsak av Terveystalo Julkiset palvelut Ab samt Lääkärisi Palvelut Ab. Inom psykiatri har de köptjänstavgifter som anknyter till läkartjänsterna aktivt förnyats under år 2022. Läkarresurser för seniorer köps i huvudsak av Terveystalo Julkiset Palvelut Ab, Pihlajalinna Terveys Ab och Pihlajalinna Lääkärikeskuset Ab. Vid köp av vårdarbetsresurser förbinder man sig inte till några köpförpliktelser, utan strävar efter att hitta de förmånligaste tjänsteleverantörerna för ramavtal genom konkurrensutsättning.

Vid konkurrensutsettningsprocesser framskrider man planenligt. Inom resurslinjen för läkare fortsätter diskussionerna om möjligheterna att utveckla verksamheten i syfte att minska antalet köptjänster. Om man verkligen vill få till en förändring i denna fråga så krävs det styrning av statsmakten för att läkarna inte i nuvarande skala ska kunna arbeta inom den offentliga sektorn via bemanningsföretag.

Verksamhetsområdet Hem- och boendeservice

Hem- och boendeservice köpte år 2022 vård, service och tjänster för ca 54 milj. euro av 75 leverantörer inkl. kommuner, städer och andra välfärdsområden, varav ca 28,6 milj. euro består av köp av boendeservice, 1,8 miljoner för hemvård, IT-kostnader för 5,3 milj. euro, 3,5 milj. euro för städ och tvättertjänster, samt 9,9 milj. euro för kosthållstjänster. Inom verksamhetsområdet köps tjänster via avtal och servicesedlar. En betydande del av köptjänsterna utgörs av städ- och kosthållningstjänster, och en utredning över servicens innehåll och pris behöver utföras. En del av distansläkaravtalen utgår under 2023, och en ny upphandling är under planering. Majoriteten av köptjänsterna se som nödvändiga enligt nuvarande behov och struktur på verksamheten. Köp av extern personal har förekommit i

viss utsträckning och ses som sista utvägen för att säkerställa vård och service till våra klienter.

Boendeservice

En stor andel av köptjänsterna utgörs av boendeservice för äldre, ca hälften köps via avtal medan andra hälften köps via servicesedlar. Vissa avtal utgår år 2023, med möjlighet till option, medan andra är tillsvidare avtal. Eventuellt kunde köptjänster av boendeservice övergå till endera systemet, eventuellt enbart servicesedlar. Under år 2023, kommer även tillämpningsdirektiven för dygnet runt boendeservice genomgå och revideras.

Tjänster hem

Hemvård köps dels via avtal och dels via servicesedlar. Hemservice för klienter med serviceboende i eget hem köps främst via avtal, och dessa avtal utgår under 2023, och planeras upphandlas under året. Hemvård planeras köpas fortsättningsvis via servicesedlar. Men tanke på framtiden och eventuella utökningen av gemenskapsboende ses en utökning av servicesedlar för hemvård.

Verksamhetsområdet Psykosocial service

Boendeservice: År 2022 köpte verksamhetsområdet boendeservice för 8,8 miljoner euro. För klienter inom mental- och missbrukarvården köper man intensifierat serviceboende och stödboende. Vi tillhandahåller 92 platser i egen regi och köper cirka 235 platser av privata tjänsteproducenter. Tjänster köps av följande bolag och föreningar: Mielle rf, Settlementföreningen rf, Attendo Ab, Attendo MI-Hoiva Ab, Attendo Jokikoto Ab, Attendo Mäntän palvelukoti, Attendo Vehniän koivukodit Ab, Esperi Care Ab och Humana Ab.

Finska staten: Gamla Vasa sjukhus och Niuvanniemi sjukhus. År 2022 var den totalkostnad som betalades till statens sinnessjukhus fördelad enligt följande: Gamla Vasa 2,2 miljoner euro och Niuvanniemi 548 806 euro.

Köp av tjänster av andra sjukvårdsdistrikt: Verksamhetsområdet har köpt öppen och sluten specialiserad sjukvård för välfärdsområdets invånare av Syd-Österbottens sjukvårdsdistrikt och Mellersta Österbottens samkommun för social- och hälsovårdstjänster. Summan för dessa tjänster uppgår totalt till 963 597 euro.

Allmänt om köptjänster: De ramavtal som Vasa stad ingått samt de avtal som staden ingått genom dynamisk konkurrensutsättning samt priserna för dessa avtal hittas tämligen bra. Övriga kommuners avtal är svårare att hitta.

Läkarnas köptjänster sköts via kund- och resurscentret. Den specialiserade sjukvården har redan i flera år varit beroende av köpta läkartjänster. I och med inrättandet av välfärdsområdet har också kommunernas köpta läkartjänster överförts till välfärdsområdets budget. Kommunernas läkartjänster inom mental- och missbrukarvården har också köpts, varför budgeten inte räcker till, och det enda sättet att råda bot på situationen är att rekrytera tjänsteläkare till välfärdsområdets tjänster. Nationellt betraktat är läget det samma, det finns för få psykiatriker i tjänster och den allmänna trenden är att en läkare som specialiserat sig i psykiatri tämligen snabbt efter sin specialisering övergår i en privat serviceproducents tjänst. I den här frågan ställer man sin förhoppning till att staten ska dra upp nationella riktlinjer för denna verksamhet.

Verksamhetsområdet Rehabilitering

Avtal gällande köptjänster inom funktionsförmåge- och kompetenscentret är konkurrensutsatta där det är nödvändigt. Gällande hjälpmedel är välfärdsområdet en del i avtalet inom ERVA-området.

Inom funktionshinderservice och delaktighetsstödet föds betydande kostnader från köpta boendetjänster. En konkurrensutsättning av boendeservicen är inte gjord. Boendeservice kan delvis upphandlas och möjligheten att använda servicesedlar för boendeköptjänster till en begränsad klientgrupp borde kartläggas. En processbild av boendeservice som köptjänst och egen produktion bör beskrivas mellan funktionshinderservice och delaktighetsstödet.

Inom verksamhetsområdet finns flera enskilda avtal gällande personlig assistans och köpavtal för annan service som ges enligt socialvårdslagen, detta är inte konkurrensutsatt.

Löneutbetalningen för personliga assistenter som är i löneförhållande, (arbetsgivarmodellen), föreslås överföras till Mico Botnia i sin helhet.

Teese Botnia har avtal gällande färdtjänst enligt handikappservicelagen med taxiproducenter i hela Österbotten. Nytt avtal på gång gällande persontransporter inom delaktighetsstödet.

Verksamhetsområdet Social- och hälsocentral

Inom verksamhetsområdet har identifierats kostnader på nästan 33 milj. € på årsbasis knutna till olika köptjänster. Inom verksamhetsområdet noterades 32 producenter där tjänsternas användning var störst inom organisationen och dessa har granskats närmare enligt anvisningarna. 25 av dessa producenter hör under socialvårdstjänster, öppen service samt dygnet runt-service.

Förslag från verksamhetsområdets arbetsgrupp:

Hälsovårdstjänster:

In-house bolaget Selkämeren terveys, Bottenhavets Hälsa producerar primärvårdstjänster i Kristinestad. Avtalsgenomgång och möjlig omformning av avtalet har påbörjats.

Fimlab utgör en viktig tjänsteproducent men innebär också en stor kostnad som behöver ses över såväl verksamhetsmässigt som avtalsmässigt.

Avtalen för Mehiläinen, Suomen Terveystalo, Himalaja Terveyspalvelut innehåller delvis läkarköptjänster som ses över inom läkarresurslinjen/kund-och resurscentret. Coronaria, Suomen Terveystalo används för sållningsundersökningar PAPA och mammografier.

Finfonics avtal med årskostnad på närmare 0,5 milj. € har avslutats och upphandling gjorts under 2022. Munhälsovårdens avtal med Jakodent är under pågående upphandling för motsvarande tjänster.

Upphandling bör enligt arbetsgruppen åtminstone göras för ögonbottenfotografering, mammografi och PAPA-sällningar samt kardiologiska tjänster till primärvården

Socialvårdstjänster:

Totalt står dessa köptjänster för minst 13 milj.€ av de totala köptjänsterna. Här behövs fortsatt prioriterade arbetsinsatser för att hitta tidigare avtal som funnits i kommunerna. En planerad utvidgning av en dynamisk upphandling gjord 2021 är under arbete, för att få täckning för hela området, den innehåller socialvårdstjänster för barn och familjer, öppen service och dygnet runt service. Här behövs också ställningstagande till hur egen verksamhet kan stärkas på förebyggande och lågröskelnivå för att kunna minska på köptjänsterna totalt sett.

Verksamhetsområdet Sjukhuservice

Inom verksamhetsområdet har man gått igenom avtalssituationen för 34 olika tjänsteleverantörer. En stor del av dessa är samarbeten mellan olika sjukvårdsdistrikt samt med universitetssjukhusområden, numera välfärdsområden, mellan vilka det inte uppgjorts egentliga tjänsteavtal.

Det största avtalet inom verksamhetsområdet är med Fimlab Laboratoriot Oy. För Fimlab har ett nytt avtal underhandlats och avtalet godkänns inom en nära framtid. Likaså håller man på att förhandla fram ett nytt, fungerande, avtal med Bottenhavets Hälsa (Pihlajalinna) till sommaren 2023. Det finns ett behov av att se på de avtal som finns för den verksamhet som välfärdsområdet köper från Geritrim och Nykarleby sjukhem.

Verksamhetsområdet ingår i en hel del avtal som är gemensamma med verksamhetsområdena Hem- och boendeservice samt Social- och hälsocentral, vilket kräver att dessa avtal går igenom gemensamt med alla berörda verksamhetsområden för att se om där finns behov av ändringar, upphandlingar el. dyl.

En del av de stödtjänster som verksamhetsområdet köper finns närmare beskrivna under Områdesförvaltningen.

Verksamhetsområdet Områdesförvaltning

Verksamhetsområdets arbetsgrupp har sett på 72 olika leverantörer vid sin avtalsgenomgång. Arbetsgruppen har inte kunnat identifiera några avtal som helt kan avslutas som obehövliga, men ser möjligheter att omförhandla/ samman slå en del avtal, där många enskilda avtal ingåtts med en och samma leverantör. I förvaltningens avtalslistor ingår många av de stödtjänst avtal, som ekonomisk belastar flera verksamhetsområden än enbart förvaltningen.

Avtalshelheten med 2M-IT är till värdet mellan 20 – 30 M€ och utgör den största helheten inom området och bör därför gås igenom i en mindre arbetsgrupp under år 2023. Med Mico Botnia finns ett huvudavtal från år 2019, varför den avtalshelheten bör gås igenom och uppdateras under år 2023.

TeeSe Botnia, Alerte och Stöd Botnia Tuki; helheten för kosthåll och städservice bör ses över och harmoniseras. Detta kräver diskussioner med de verksamhetsområden som använder dessa tjänster. Välfärdsområdets transporthelhet bör ses igenom och därigenom också TeeSe Botnias roll som leverantör av transport- och logistik tjänster.

Ett nytt avtal har ingåtts med TT Botnia (företagshälsovården) från och med 1.1.2023. TT Botnia är ett In House-bolag där ägarstyrningssektionen föreslår ett ökat ägande i bolaget.

Underhållsavtal inom Fastigheter och Teknik ska samman slås till större helheter, där det är möjligt.

Under år 2023 inleds ovannämnda förhandlingar med de viktigaste In House-bolagen, i syfte att få konkurrenskraftiga och ändamålsenliga avtalshelheter för välfärdsområdet. Arbetet fortgår under år 2024.

Verksamhetsområdet Räddningsverket

Räddningsverket överfördes till välfärdsområdet 1.1.2023. Räddningsverket har sorterat under Vasa stad som ett affärsverk och har i egenskap av affärsverk ingått egna avtal samt tagit stöd av Vasa stads avtal. Därutöver har den räddningsverksamhet som tillhandahålls i Jakobstad, Larsmo och Kronoby anslutits till Österbottens räddningsverk.

Österbottens räddningsverks omsättning uppgick år 2022 till ca 13 M €, varav ca 7,5 M € utgjorde personalkostnader och ca 1,8 M € hyreskostnader. De största utgiftsposterna var alltså förknippade med personalen och lokaliteterna. Service- och materialanskaffningarna uppgick till ca 3,3 M €. Dessa måste naturligtvis kompletteras med Jakobstads, Larsmos och Kronobys andelar.

Merparten av räddningsverkets avtal är hyresavtal och brandkårsavtal. Det här beror långt på att räddningsverkets verksamhet bygger på regional verksamhet för att räddningsverkets resurser ska finnas nära dem som behöver hjälp. För att lyckas med detta bedriver räddningsverket ett vittomfattande samarbete med den lokala tredje sektorn samt med deltidsanställd personal. Räddningsverket ska omarbete sina brandkårsavtal i år

för att avtalen nästa år ska vara uppdaterade och harmoniserade. Österbottens räddningsverk har haft en egen enhetlig hyresavtalspraxis för fastigheter, vilken eventuellt kommer att förändras. Det nuvarande servicenivåbeslutet kräver ett lokalitetsbestånd som omspannar hela området. En del fastigheter måste förnyas i framtiden, varvid också avtalen kommer att förnyas.

Räddningsverkets verksamhet kräver en fungerande försäkringspraxis som omfattar både personal, utrustning och övrig lös egendom samt det operativa ansvaret. Räddningsverket deltar i välfärdsområdets konkurrensutsättning av försäkringar, och verksamheten har iakttagits i välfärdsområdets nya försäkringar.

Utryckningsverksamheten kräver ett fungerande och omfattande kommunikationsnätverk. Kommunikationsutrustningen och användningen av den utgör en stor utgift, men verksamheten kräver en omfattande kommunikationsutrustning, och leverantören konkurrensutsätts av staten.

Verksamheten kräver också ett stort antal varierande fordon, varför t.ex. service och reservdelar samt bränsle utgör en stor utgiftspost. Här tyr man sig om möjligt till leverantörer som konkurrensutsätts av välfärdsområdet. Med tanke på områdets omfattning är det mycket krävande att ty sig till enhetliga och centraliserade funktioner.

Skyddskläder, utrustnings- och materialanskaffningar utgör också en stor utgiftspost, men även här strävar man efter att konkurrensutsetta anskaffningarna eller att delta i branschens gemensamma upphandlingar. Företagshälsovård och utbildning är också stora helheter, men där styrs verksamheten långt av hurdana avtal man kan ingå.

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

föreslår att, välfärdsområdesstyrelsen antecknar avtalsredogörelsen för kännedom. Styrelsen ger följande anvisningar för det fortsatta arbetet med avtalsgenomgången:

- Varje verksamhetsområde gör en prioritetslista över de avtal som bör omförhandlas under programåren 2023-2026 i syfte att få kostnadseffektiva och verksamhetsmässigt ändamålsenliga avtalshelheter för välfärdsområdet.

- Välfärdsområdesdirektören tillsätter en arbetsgrupp med uppgift att bereda principiella linjedragningar för välfärdsområdets köptjänster och upphandlingsbeslut. Gruppen ska regelbundet också utvärdera tillräckligheten av den egna serviceproduktionen och främja transparensen i kostnaderna samt förverkligandet av flerproducentstrategin. Arbetsgruppen rapporterar regelbundet till välfärdsområdesstyrelsen. Arbetsgruppen består av: välfärdsområdesdirektören, administrativa överläkaren, sektordirektörerna, resursdirektörerna, förvaltningsdirektören, inköpsdirektören, en jurist och förvaltningschefen

Beslut:

Förslaget godkändes.